

Universitätsbibliothek Paderborn

**D. Haymo||nis Episcopi Hal-||berstatten[sis] Homiliarum,
nunc sexto || maiori [pro] ante hac unquam dili||gentia
excusarum, || Pars ...**

praeter omnes omnium appendices, accesserunt iam recens homiliae
aliquot piæ, ante hoc tempus excusæ nusquam

Pars Aestivalis

Haimo <Altissiodorensis>

Haimo <Halberstadensis>

Coloniae, 1551

VD16 H 222

Feria ij. Litaniarum

urn:nbn:de:hbz:466:1-39335

ram agamus in omni pietate & castitate hoc enim bonum est & acceptum coram saluatore nostro deo, qui omnes homines uult saluos fieri, & ad agnitionem ueritatis uenire.

FERIA SECUNDA POST

Vocem iucunditatis, in litanijs
maioribus. Iacobi. V

Charissimi, Cōfitemini alterutrum peccata uestra, & orate pro inuicem ut saluemini
Et reliqua.

AD optimum salutis nostræ remedium hortatur nos apostolus Iacobus, ut præsentī lectione cū legeretur, audistis dilectissimi nobis. [Constemini, inquit, alterutrum peccata uestra.] Non q̄ deus indigeat cōfessione nostra, cui omnia præsto sunt quæ cogitamus, loquimur & agimus, sed nos aliter salui esse non possumus, nisi cōfiteamur pœnitentes, q̄d inique gessimus delinquētes. Nam qui seipsum accusat in peccatis suis, hunc diabolus non habet iterum accusare in die iudicij. Debet em̄ pœnitens diluere pœnitēdo quæ fecit, & non iterum reuocare quod fleuit. **Pro. 28.** Qui autē abscondit scelera sua, non dirigitur: q̄ autē confessus fuerit & reilquerit ea, a deo misericordiæ ueniam merebitur æternam [& orate pro inuicem ut saluemini.] Duo enim sunt genera infirmitatis humanæ, id est, corporis & animæ. Proinde uero monet Apostolus orare deum omnipotentem pro utra q̄ infirmitate nostra pro inuicē diuinę clemētiæ remedium postulare, ut & corpus in suo sancto seruitio corroboret, & animam ab æterno liberet supplicio

Multum enim ualet deprecatio iusti assidua. Nam negligentes orationes, nec ab ipso homine impetrare ualent quod uolunt: multo minus a deo alteri orando ueniam ualet obtinere, q̄ pro suis etiam peccatis necesse habet suppliciter exorare, & negligenter orat pro semetipso. Assidua em̄ debet esse fidelium deprecatio, si obtinere cupit quod petit. Tñ cum pro inimicis nostris nos dominus orare iubet, quanto magis etiã pro amicis & fidelibus nostris: Quia si fideliter oram⁹, nō pro nobismetipsis tm̄, sed & pro fratribus nostris etiam inente orate debemus, ut salui esse mereantur: quia assiduitas orandi præstat nobis auxilium in aduersis. Sequitur:

3. Re. 17. Elias homo erat similis nobis, passibilis, & oratione orauit, ut non plueret super terram, & non pluit annos tres & menses sex. [Videbat em̄ iniquitate populi sui quasi tenebris mundum operum, cælum pollutum, terrã inquinatã sacrificiis idolorum, accensus q̄ zelo orauit, ut forte per famem & sterilitatem terrę conuerteretur ad dñm, & pœnitentiam agerent de peccatis suis. Talibus em̄ coacti supplicis, dum conuerteret se a uia sua & a prauitatibus suis multis, pœnitentiam agentes, ad misericordiam deũ deflectebant. Sequitur:

Et rursus orauit, & cælum dedit pluuiam, & terra dedit fructum suum. Iusti enim uiri dum temporaliter a dño audiuntur, orantes pro reatu aliorum, s̄ hoc in spe & salute: & dum his pro quibus orant, temporali remedio subuenitur, prauorum oculi ad suorum peccatorum confessionem aperiuntur, ita ut pœnitendo & confitendo, remedia suorum percipiant animarum. Et ut ter-

ra arida pluuijs irrigata, fructum profert necessa-
rium: ita & istorum dura corda, per compuncti-
onem irrigata lachrymarum & infusionem gra-
tiae dei, quam poenitendo meretur, fructum eti-
am postea bonorum proferunt operum.

Si quis autem extrauerit ex uobis a uerita-
te, & conuerterit quis eum, scire debet quonia qui
conueriti fecerit peccatorem ab errore uiae suae, sal-
uabit animam eius a morte, & operit multitudi-
nem peccatorum, sua uidelicet & aliorum, quos
per doctrinam suam conuerit a peccato. Cum ue-
ro nobis fratres quilibet nostri peccata sua, tanq-
m medicis uulnera, quibus urgentur, aperiunt, ope-
ram debemus dare, ut quanto citius ad sanitatem,
deo autore, perueniant, ne in peius, dissimulata cu-
ratione, proficiant. Ea autem crimina quorumli-
bet, si ipsis criminosis confiteri nolentibus, unde-
cunq; claruerint, quaecunq; non fuerint poeniten-
tiae leni medicamento sanata, uelut igne pie incre-
pationis reprehendenda sunt ac curanda. Quod si
nec sic quidem aequanimiter sustinetis, ac pie incre-
pationis medela processerit in eis, qui diu portati &
salubriter obiurgati, corrigi noluerint, tanquam
putres corporis partes debent ferro excōmunica-
tionis abscindi. ne sicut caro morbis emortua, si
abscissa non fuerit, salutem reliquae carnis putre-
dinis suae cōtagione corrumpit: ita isti qui emen-
dari despiciunt, & in suo morbo p̄sistunt, si mori-
bus deprauatis in sanctorum societate permane-
rint, eo exemplo suae perditionis inficiant. Por-
ro illi quorum peccata humanam notitiam latent,
nec ab ipsis confessione, nec ab alijs publicata, si
ea confiteri uel emendare noluerint, deum quem

habent testem, ipsum habituri sunt & ultorem. Et quod eis prodest humanum uitare iudicium, si cum in malo suo permanserint, ituri sunt in æternum, deo retribuente, supplicium? Quod si ipsi sibi iudices fiant, & uelut suæ iniquitatis ultores, hic in se uoluntariam pœnam seuerissimæ animaduersionis exercent, temporalibus pœnis mutabunt æterua supplicia, & lachrymis ex uera compunctione cordis fluentibus restringent æterni ignis incendia, largiente domino nostro Iesu Christo, qui uiuit & regnat in secula seculorum. Amen.

FERIA SECUNDA POST

Vocem iucunditatis, in li

tanijs maioribus,

Lucæ. XI.

In illo tempore Dixit Iesus discipulis suis: Quis uestrum habebit amicum, & ibit ad illum media nocte. Et reliqua.

SCiens dominus Iesus Christus post amissionem liberi arbitrij, nullum bonum a nobis ipsis nos habere posse, non solum ad orandum deuotissimos, sed etiam instantissimos hortatur & admonet. ut quod minus natura possibilitatis in nobis habet, orando ab illo impetretur qui ait, Sine me nihil potestis facere. Nam cum in oratione incumberet, ut supra euangelicus sermo retulit, accesserunt ad eum discipuli eius, & interrogauerunt eum, dicentes: Domine, doce nos orare, sicut Iohannes docuit discipulos suos. Quibus ille ait, Sic ergo orate: Pater noster qui es in cælis, sanctificerur nomen tuum &c. quæ sequuntur. In quibus uerbis, quid

Ioh. 15.

Luc. 11.

principaliter in oratione petere debeamus, breuiter comprehendit, ac deinde cum quanta instātia in oratione perseuerare oporteat, adiuncta similitudine declarauit, dicens: [Quis uestrum habebit amicum, & ibit ad illum media nocte?] Spirituāliter amicus iste, deus omnipotens intelligitur, qui cum sit deus & cōditor totius creaturæ, fideles seruos amicos uocare dignatus est, dicens: Vos amici mei estis. Et item: Iam non dicam uos seruos, sed amicos maos. Et rursus, Vos autē dixi amicos meos. ¶ Nox in hoc loco tribulationem significat, sicut em̄ dies ad lætitiā, sic nox aliquando ad tristitiā pertinet. Veniendum est ad amicum media nocte, quia in tribulationis pressura nō animum ad uindictā preparare, neq; nosmetipsos desperare uel frangere debemus, sed eius auxiliū flagitare qui ait: In mundo pressuram habebitis, sed cōfidite, quia ego uici mundum. cum enim dominus semper sit rogandus, maxime tamen cum persecutio furit & sæuit. Ne in tribulatione deficiamus, eius adiutoriū postulare debemus, sicut Psalmista, qui dicebat: Ad dominum cum tribularer clamaui, & exaudiuit me. & iterum: De tribulatione inuocaui dominum &c. Quid autem in oratione petere debeamus, declarat subijciens:

Amice, commoda mihi tres panes, quoniam amicus meus uenit de uia ad me, & nō habeo quod ponā ante illum, [Hoc em̄ in oratione querere, hoc etiā petere debemus, ut notitiā & amorē sanctę trinitatis nostris cordibus infundat. Siue certe tres panes in oratiōe petere debemus, id est, fidem, spem & charitatē. Amic⁹ autē iste q̄ de uia uenire dicitur, noster est anim⁹, q̄ toties a nobis recedit, q̄

K v

Ioh. 15.

Ibid.

Ioh. 16.

Psal. 119

psal. 117

ties per lara huius seculi desideria sese cogitando diffundit. Tūc autē ad nos de uia reuertitur, quando mens sese ante se ponens, trāsitoria contēnere, & ea quę æterna & pmanentia sunt, sitire & desiderare incipit. Sed ne fame pereat, amicus rogandus est, id est, misericordia dñi imploranda, ut cōmodet nobis tres panes, hoc ē, ut amorē sanctę trinitatis (ut dictum est) nostris cordibus largiatur. Et q̄a deus omnipotēs aliqñ nostra desideria dilatat, nō ut prēmii minuat, sed ut meritū augeat, recte subiūgitur:

Et ille deintus respondens, dicit: Noll mihi molestus esse, iā ostiū clausum est, & pueri mei mecum sunt in cubili, non possum surgere & dare tibi.] Ostiū amici, intelligētia est diuini mysterij, qđ optabat Paulus sibi aperiri ad loquendū uerbum dei cū fidutiā. Hoc ergo ostiū tandiu nobis clausum est, quousq̄ p diuinā gratiā nobis aperiat ad cognoscēda diuina mysteria. Pueri uero caris familias, apostoli siue successores eorū intelligendū sunt. Et bene cū eo in cubiculo memorātur esse, quia iam in æterna rege sunt recepti, de qbus per prophetā dicitur: Exultabunt sancti in gloria, letabūtur in cubilibus suis. ¶ Et pulchre hīc in cubiculo esse memorātur, pueri uocātur: q̄a illi ad æternam requiē sunt uenturi, q̄ puri & innocentes existunt, q̄les erant illi de qbus dñs dixit: Pueri, nunc qđ pulmentarium habetis: Et itē: Sinite paruulos uenire ad me, talium est eñ regnum cęlorū. Tales optabat Petrus apostol⁹ suos fieri auditores, qbus dicebat: Quasi modo geniti infantes ratiōabiles, sine dolo, lac cōcupiscite, ut in eo crescatis ī salutē.

Et ille si perseverauerit pulsans, dico uo

Col. 4.

Psa. 149.

Joh. 21.

Mat. 19.

1. Pe. 2.

bis, & si nō dabit illi surgens, eo q̄ amicus eius sit, p̄pter improbitatem th̄ eius surget, & dabit ei quotquot habet necessarios.

¶ Cōparatio hic fit a minori, ut intelligas, q̄a & si homo nō amici causa, sed r̄adio uict̄, dat q̄d prius negauerat, multo magis bona se petētibz dñs dabit, q̄m ipse nos ut petamus admonet. Nisi enim ea pr̄stare uellet, nequaquam nos ad petendum imitaret. Vnde cum alibi doceret quia oportet semper orare & non deficere, posuit similitudinē de iudice iniquitatis, quem interpellabat quādam uidua, dicens: Vindica me de aduersario meo. Et uolebat per multum tempus. Post hæc r̄adio uict̄us, dicit intra se: Et si deum non timeo, nec hominem reuereor, tamen quia molesta est mihi hæc uidua, uindico illam. Vult enim deus nos importunos esse in petēdo, ut sua gratuita dona, nōstra sint merita. Semper enim aures diuinæ pietatis orationibus nostris aperta sunt, si tamen a precibus nostris non cessemus, & in fide non dubitemus, Iacobo apostolo teste, qui ait: Si quis uestrū indiget sapientia, postulet a deo, qui dat affluenter omnibus, & nō impropert, & dabitur ei. Postulet autem in fide, nihil hæsitans. Vnde exponens dñs similitudinē propositam, adiunxit dicens:

Luc. 18.

Iaco. 1.

Et ego uobis dico: Petite, & dabitur uobis: querite, & inuenietis: pulsate, & aperietur uobis. Omnis enim qui petit, accipit: & qui querit, inuenit. & pulsanti aperietur.] Petēda est ergo uita æterna orando, quærendo, uiuendo, pulsando, in bonis actibus perseverando. Duo em

sunt quæ in oratione solícite cõsiderare debemus, Primo, ut ea petamus quæ deus uelit: secundo, ut nostra uita a nostris præcibus non discordet. Frustra em̄ orationi insistit, qui uel ea petit q̄ a deo displicent, uel si bona sunt quæ petit, peruerse uiuẽdo se indignũ exhibet. Vnde Iacobus apostolus ait: Petritis, & nõ accipitis, eo q̄ male peratis. Et sicut ait Salomon, Qui auertit aurem suã ne audiat legem, oratio eius erit execrabilis. Quæ adt sunt, q̄ principaliter in oratione petenda sint, deus alibi manifestat dicens: Primum quærite regnum dei & iustitiam eius, & omnia adijcientur uobis. Et itẽ: Petite, & accipietis, ut gaudium uestrũ plenum sit. Et ne nos in oratione quod petimus, accepturos desperemus, adhuc dominus aliã similitudinem adiungit, dicens:

Iac. 4.

Pro. 28

Mat. 6.

Quis autem ex uobis patrem petit panẽ, nunquid lapidem dabit illi? Aut piscem, nunquid p̄ pisce serpẽtem dabit illi? Aut si petierit ouem, nunquid porriget illi scorpionem? ¶ Panis in hoc loco charitatem significat. Et pulchre, quia sicut panis principalis est in uictualibus hominũ, sic charitas inter ceteras uirtutes principatũ tenet. Quod dñs ostendit, qñ requisitus a scriba docto, quod esset maximum mādatum in lege, respõdit: Diliges dñm deum tuum, &c. usq; hoc est primum & maximum mandatum. Vel certe per panem charitas designatur, quia sicut mensa quãuis uarijs cibis sit repleta, tamen sine pane inops esse uidetur, sic ceteræ uirtutes sine charitate nihil esse comprobantur, sicut ait saluator in euangelio: Om̄i habẽti dabitur, & abundabit. Vnde Apostolus ait: Si linguus hominum loquar & angelorum, charitatem

Mat. 22.

Mat. 25.

1. Co 13

aut nō habea, factus sum uelut æs sonans aut cym-
 balum timiens. Et si habuero prophetiam, & no-
 uerim mysteria omnia & omnem scientiam, & ha-
 buero omnem fidē, ita ut montes transferam, cha-
 ritatem autē nō habeam, nihil sum. Et si distribue-
 ro in cibos pauperum omnes facultates meas, &
 si tradiero corpus meum ita ut ardeam, charita-
 tem autem non habuero, nihil mihi prodest. Huic
 cōtrarius est lapis, i. duritia cordis & immisericor-
 dia. Piscis autem fidem significat, & cōgrue satis.
 Nam sicut piscis aqua nutritur, ita fides baptismo
 roboratur, dicente domino: **Qui crediderit & ba-** **Mar. 16.**
ptizatus fuerit. Vel certe per piscē fides figuratur,
 quia sicut piscis sub aquis latet, sic fides illarum re- **He. 11:**
 rum est, quæ non uidentur, dicēte Apostolo: Est fi-
 des sperandarum substantia rerum, argumentum
 non apparētium. Vel certe aliter, per piscem fides
 intelligitur: quia sicut piscis quo amplius fluctib9
 tunditur, eo magis crescit: sic fides quo amplius p-
 secutiones patitur, eo magis proficit, de qua do-
 minus ait: Si habueritis fidem sicut granum sina- **Mat. 17.**
 pis, diceretis mōti huic, trās hinc, & trāsiret. Huic
 cōtrarius est serpens, uidelicet infidelitas, siue ue-
 nenosa cogitationes, quæ animam interimere co-
 nantur. In ouo figuratur spes, quia sicut in ouo fœ-
 tus nōdum cernitur, sed futurus creditur: sic spes
 non uidetur oculo, sed speratur mente, sicut Apo- **Rom. 8.**
 stolus ait: Nam quod uidet quis, qd sperat? Si au-
 tem quod non uidemus speramus, per patientiam
 expectamus. Huic cōtrarius est scorpio, aculeū
 in cauda gestans, i. desperatio, quæ nos ab ouis p-
 ennibus retro retrahere conatur. ¶ In his ergo si-
 militudinibus hoc dominus ostendit, qd cum sit

ipse pius & clemens, nulli bona petenti, mala tribuit. Non enim pro pane lapidem donat, quia charitatem amanti, durum & immisericordem animum non tribuit. Nec pro pisce serpentem donat, quia fidem quærentes nequaquam ad infidelitatem cogit. Sed neq; pro ouo porrigit scorpionem, quia qui in se habet spem, in desperationem cadere non compellit. Proprium est autem immensæ bonitatis eius, aliquando malos facere bonos, nunquam autem bonos compellere ut sint mali. Unde adhuc conclusit sententiam, dicens:

Si ergo uos, cum sitis mali, nostris bona dæra dare filijs uestris, quanto magis pater uester de cælo dabit spiritum bonum petentibus se.] ¶ Vbi euidenter nomen nostrum manifestatur, cum dicitur: [Cum sitis mali.] Boni enim a deo conditi, uicio mali sumus affecti. Si autem nostra bonitas eius bonitati comparatur, nec bonitas esse nominatur. Facti ergo mali per malam intentionem, patrem habemus in cælis per conditionem. Ac si diceret dominus Si uos cum sitis mali, bona dona filijs uestris tribuitis, i. panem, piscem, ouum, & quæ humana consuetudo inter bona presentis uitæ enumerare consuevit: [multo magis pater de cælo dabit spiritum bonum petentibus se.] ut si eius spiritu illuminati, non solum fidem, spem, & charitatem petere discant, sed etiam accipere mereantur. Cum ergo dicit, [dabit spiritum bonum petentibus se,] omnes uirtutes anime comprehendit: quoniam omnia bona quæ hominibus a deo dantur, per spiritum sanctum administrantur, teste Apostolo qui ait: Charitas dei diffusa est in cordibus nostris per spiritum sanctum, qui datus est nobis. Et item Alij genera

Rom. 5.

1Co. 12.

inguan, alij interpretatio sermonū, alij discretio
spirituum. Hæc autem omnia operatur unus atq;
idem spiritus, diuidens singulis prout uult.

FERIA TERTIA

litaniarum, post Vocem iucunditatis,
Matthæi VII.

In illo tēpore Dixit Iesus discipulis suis: Pe-
tite, & dabitur uobis: quærite, & inuenietis
pulsate, & aperietur uobis. Et reliqua.

Poterat aliquis ex auditoribus dñi dicere: Quo-
modo nos præcipis sanctū non dare canibus,
neq; mittere margaritas añ porcos, cum nos
nec dū eundē sanctū & easdē margaritas habem⁹,
q̄s mittamus ante porcos? Et quasi ad hæc domi-
nus respōdens, infert Petite & dabitur uobis. Tria
enim dixit: petite, q̄rite, pulsate. Petite a deo sanita-
tem & firmitatē animi, ut possitis ea implere q̄ præ-
cipiuntur uobis. Quærite uia ueritatis, & inuenie-
tis. Pulsate ianuā regni cælestis, de qua scriptū est:
Hæc porta dñi, iusti intrabunt per eam. Hoc em̄ or **Psa. 117.**
dine psequitur omnipotēs deus petitiōes nostras,
si primū petimus possibilitatē implendi diuina p̄-
cepta: deinde, si uia ueritatis adinuentiōe studio-
sa requiramus: ad ultimum si regni cælestis aulā in-
trare uolumus. p̄cibus & bonis operibus pulsemus.
Ponamus inde aliquod exēplum: Vides aliquē ho-
minem infirmatū, pedibus ambulare nō ualentē.
primum medicina sanitatis ei impēditur, ut possit
ambulare. Ad hoc ptinet quod dixit: Petite, & acci-
pietis. Quid prodest ei ambulare, si nescierit uia
rectam per q̄ incedere debet, nisi ei recta uia osten-